מדיני ביטחוני

בג"צ הורה למדינה לאבטח את שיקום בתי משפחת טובאסי, שהציתו מתנחלים

השופטים מתחו ביקורת חריפה על הצבא, שלא השיב את בני המשפחה מג'אלוד לבתיהם עד למועד שקבע בית המשפט. בחודש שעבר ניסו כוחות הביטחון להשיב את בני המשפחה, אך הותקפו בידי מתנחלים שהקימו מאחז במקום

מתן גולן לעקוב

29 באוקטובר 2026

על צה"ל לאפשר בתוך שבועיים לבני משפחת טובאסי מהכפר ג'אלוד להכניס לבתיהם אנשי מקצוע לשם שיפוצם, אחרי שהוצתו בידי מתנחלים בחודש שעבר – כך החליטו היום (חמישי) שופטי בג"ץ. השופטים גם הורו לגופי הביטחון לשלם לבני המשפחה 51 אלף ש"ח על הוצאות משפט. נשיא בית המשפט העליון יצחק עמית והשופטים דפנה ברק־ארז ויחיאל כשר מתחו ביקורת נוקבת על התנהלות הצבא בעניין, והדגישו את "חומרתה יוצאת הדופן של התמונה" העולה מהתיק.

PDF לקריאת החלטת בג"ץ

בני משפחת טובאסי נאלצו לעזוב ביולי את שלושת בתיהם בעקבות שבועות של מצור מצד מתנחלים – שהקימו מאחז בצמוד לבתים – וחודשים של התעמרות אלימה קודם לכן. בחודש שעבר הורה בג"ץ למדינה להשיב את בני המשפחה לבתיהם עד 20 בספטמבר, בעקבות עתירה שהוגשה בנושא. כוחות הביטחון ניסו לקיים את ההחלטה יותר משבוע אחרי המועד האחרון שקבע בית המשפט.

בליל 28 בספטמבר הודיע הצבא למשפחה כי עליה להיערך במהירות לשוב לבתים. המשפחה נעתרה, אולם משימת החזרת המשפחה הפכה במהרה למשימת חילוץ. בין מאה למאתיים מתנחלים חדרו לאחד הבתים, תקפו את המשפחה ואת הכוחות שליוו אותה והציתו את רכב המשפחה ורכבים של צה"ל. לאחר חילוץ המשפחה הציתו המתנחלים גם את הבתים. האש בערה במשך שעות מבלי שהגיעו כוחות כיבוי, ולמחרת הרס רב התגלה בבתים הבתים שהיו מפויחים לחלוטין.

בהחלטה שפורסמה היום נקבע כי בתוך 14 ימים יתאפשר למשפחה להכניס לבתים אנשי מקצועי כגון מהנדסים ושמאים, כדי להיערך לשיפוצם. כמו כן, נקבע כי בתוך 30 יום יוכלו אנשי המקצוע להיכנס לבתים ברציפות ככל שיידרש. על פי ההחלטה פעולות אלו יבוצעו תוך הבטחת שלומם של בעלי המקצוע השופטים הורו למדינה להודיע עד 10.11 באילו צעדים היא מתכוונת לנקוט כדי "לאבטח ולהבטיח את חזרתם של העותרים בבטחה לבתיהם באופן בר־קיימא, על כל המשתמע מכך". כמו כן חייבו השופטים את המדינה לשאת בהוצאות המשפטיות של העותרים, 51,000 שקלים – בגין התמשכות ההליכים עד כה, היעדר המענה העניני מצד הצד המשיבים ו"התנהלותם הדיונית".

בדיון בבג"ץ ביום שני נזפה השופטת ברק־ארז בנציגי הצבא על כך שלא עמדו בלוח הזמנים שנקבע להשבת המשפחה. לדבריה, "זאת לא הבעיה הכי גדולה בתיק הזה, זה רק הסימפטום". נציג המדינה הודה בכישלון בהשבת המשפחה, ואמר כי הדבר מעורר "תחושת בושה". לצד זה, הוא הבהיר כי הכישלון בהשבת המשפחה לא נובע מאדישות להוראת השופטים, וכי לא מדובר בביזיון בית המשפט. לראייה, הוא ציין שחיילים ושוטרי מג"ב נפצעו כשהגנו בגופם על בני המשפחה מפני המתנחלים כשניסו להשיבם לבתים. הוא הוסיף כי "הבתים כרגע לצער כולנו שרופים ולא במצב המאפשר חזרה".

מתנחלים מציתים את אחד הבתים של משפחת טובאסי כשלצידם רכב של כוחות הביטחון, בחודש שעבר

השופט כשר הקשה על נציג צה"ל בדיון, ותהה: "מחמת סקרנות, איך לא בוצע כיבוי אש במשך שבע שעות?". סגן מפקד אוגדת איו"ש השיב כי לצה"ל אין כבאיות, ועל כן הוא מסתמך על צוותי כיבוי אזרחיים. עו"ד ג'יאת' נאסר, המייצג את המשפחה, הציג בדיון תיעוד המראה עשרות מתנחלים מציתים את הבתים, כשלצידם רכב ביטחון. זאת בניגוד לטענת צה"ל, שלפיה הכוחות היו "מחוץ למרחב" כשהחלו ההצתות.

בתגובת המדינה לבג"ץ נכתב כי שלושה חשודים בלבד נעצרו בעקבות הפרעות באותו לילה, מתוך יותר ממאה שהשתתפו בהן. הנשיא עמית ציין בדיון כי השופטים "מסכימים שאי אפשר לעצור מאה־מאתיים איש, אך מספר העצורים הזעום מעורר תמיהות". סגן מפקד האוגדה אמר לשופטים שמאז הפרעות נעצרו 27 חשודים.

לשאלת השופטים, סגן מפקד האוגדה השיב שהמאחז פונה יותר מעשר פעמים, אך המתנחלים שבים ומקימים אותו. הוא הבהיר ש"יש תוכנית שאנו מבססים לאט לאט" כדי למנוע מהפורעים להקים שוב את המאחז, וכדי לאפשר למשפחות לחזור. אולם בינתיים המצב ממשיך כשהיה. לפי מקורות שדיברו עם "הארץ", בימים שבין הדיון ביום שני ועד פרסום ההחלטה ביום, המאחז הוקם מחדש לפחות פחות אחת. כמו כן, בשבת הוצת מבנה שבבעלות אחד העותרים, בזמן שכוחות הביטחון ניסו לפנות את המאחז. בעקבות זאת, ח"כ לימור סון הר־מלך מעוצמה יהודית צייצה כי המבנה שהוצת הוא "ביתם של נערי גבעות".

הבכיר באוגדה אמר לשופטים שפיקוד מרכז מחויב להשיב את בני המשפחה לבתיהם. לדבריו, "המאחזים במרחב קוסרא בשטחי B לא צריכים להתקיים". הוא טען כי באזור נעשות "פעולות יומיומית של אכיפה, מעצרים וחקירות" והוסיף כי כלל האזור הוא שטח צבאי סגור. מנגד, עו"ד נאסר ציין שבין ג'אלוד לגוש ההתנחלויות שילה נמצאת עמדה של צה"ל החולשת על האזור, אך בפועל מתנחלים נכנסים לשטח הסגור וחולפים על פני העמדה ללא הפרעה.

בשיחה עם "הארץ" בירך עו"ד נאסר על החלטת בג"ץ. "מדובר בהחלטה חשובה, המותחת ביקורת על התנהלות המדינה ומחייבת אותה לנקוט צעדים מעשיים לשיקום הבתים ולהשבת המשפחות בבטחה לבתים שמהם גורשו בשל אלימות המתנחלים", אמר. לדבריו, "החיוב בהוצאות משמעותיות מהווה ביטוי ברור למורת רוחו של בית המשפט מהתנהלות המדינה, אשר התמהמהה במשך זמן רב בביצוע החלטותיו, דבר שהביא להחמרת סבלם של התושבים שבתיהם נשרפו כליל".

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

צבא | **מג"ב** | **מאחז בלתי חוקי** | **בית המשפט העליון־בג"ץ**

מתנחלים | **אלימות מתנחלים**

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ